

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, iš dalies keičiančią direktyvų 2006/48/EB ir 2006/49/EB nuostatas, susijusias su kapitalo poreikiu prekybos knygai ir pakartotiniam pakeitimui vertybiniais popieriais, taip pat su atlyginimų nustatymo politikos priežiūriniu tikrinimu

COM(2009) 362 galutinis – 2009/0099 (COD)
(2010/C 339/06)

Pagrindinis pranešėjas **Peter MORGAN**

Taryba, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 47 straipsnio 2 dalimi, 2009 m. rugsėjo 10 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, iš dalies keičiančią direktyvų 2006/48/EB ir 2006/49/EB nuostatas, susijusias su kapitalo poreikiu prekybos knygai ir pakartotiniam pakeitimui vertybiniais popieriais, taip pat su atlyginimų nustatymo politikos priežiūriniu tikrinimu

COM(2009) 362 galutinis – 2009/0099 (COD).

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto biuras 2009 m. rugsėjo 29 d. pavedė Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyriui organizuoti darbą šiuo klausimu.

Kadangi darbas skubus, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas savo 459-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2010 m. sausio 20–21 d. (2010 m. sausio 20 d. posėdis), pagal Darbo tvarkos taisyklių 57 straipsnį pagrindiniu pranešėju paskyrė Peter Morgan ir priėmė šią nuomonę 162 nariams balsavus už, 4 – prieš ir 18 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Siūloma direktyva (toliau – direktyva) remiasi J. Larosière grupės ataskaitos išvadomis ir rekomendacijomis. EESRK jau pateikė nuomonę dėl šios ataskaitos ir ją įvertino labai palankiai ⁽¹⁾. Direktyvos projektas parengtas atsižvelgiant į tarptautinį Bazelio II susitarimą dėl bankų kapitalo pakankamumo. Po Pitsburge įvykusio G 20 susitikimo, Ekonomikos ir finansų taryba (ECOFIN) dokumento tekstą iš dalies pakeitė. EESRK pritaria direktyvos nuostatomis, kurios iš dalies pakeis Direktyvą 2006/48/EB dėl kredito įstaigų veiklos pradėjimo ir vykdymo bei Direktyvą 2006/49/EB dėl investicinių įmonių ir kredito įstaigų kapitalo pakankamumo.

1.2 Šioje nuomonėje aiškinama, kokį vaidmenį finansų krizės metu atliko bankai ir kaip žlugo priežiūra ir reguliavimas. EESRK laikosi nuomonės, kad direktyva ištaisys daug reguliavimo spragų ir padės ištaisyti pagrindinius bankų veiklos ir valdymo trūkumus. Pačios nuostatos nepakeis egoistiškos bankininkų elgsenos, kuri krizės metu buvo svarbiausias veiksnys. Vis dar nėra pripažinti bankininkystės sektoriaus dalyvių interesai, o pagrindinių bankų socialinė atsakomybė turi tapti pagrindiniu, o ne antraeilium spręstiniu klausimu.

1.3 Pagrindiniai krizę sukėlę veiksniai buvo šie:

- kredito įstaigos teikė kreditus nemokiems klientams,
- dažnai mažmeninių kredito įstaigų darbuotojams buvo taikomos netinkamos atlyginimų ir paskatų sistemos,
- bankai kūrė paskolų vertybinius popierius nenumatę deramo patikrinimo,
- bankai įsigijo šiuos paskolų vertybinius popierius, bet nesilaikė deramo patikrinimo procedūrų,
- nepakankami bankų kapitalo rezervai, visų pirma prekybos knygoje,
- sukurtos nebalansinės priemonės, bet jos nepakankamai kapitalizuotos,
- ydingos paskatos ir netinkamos kompensavimo struktūros lėmė trumparegišką politiką ir pernelyg didelės rizikos prisiėmimą,
- reguliavimas yra procikliško pobūdžio,
- nuolatinis nesugebėjimas valdyti rizikos, susijusios su laikomų vertybinių popierių kokybe, kapitalo rezervų pakankamumo ir kintamų atlyginimų sistemų poveikio rizikos koncentravimui instituciniu lygmeniu,

⁽¹⁾ OL C 318, 2009 12 23, p. 57.

— trūko bankų veiklos skaidrumo, todėl paskolų davėjai, paskolų gavėjai, sandorių šalys, investuotojai, analitikai ir net nepriklausomi direktoriai negalėjo finansų rinkose dirbti taip, kaip iš jų tikimasi,

— nepakankama makrolygio rizikos ribojimo priežiūra ir tarpautinis koordinavimas.

1.4 EESRK džiaugiasi, kad rengdama pasiūlymus dėl atlyginimų ir kapitalo poreikio Komisija bendradarbiauja su Finansinio stabilumo taryba (FST) ir Bazelio komitetu. Bankininkystė turi ne tik lemiamos ekonominės reikšmės Europos Sąjungai, bet kartu tai ir potencialiai mobili sritis. Siekiant išvengti reguliuojamojo arbitražo daromos žalos ES finansų sektoriui, labai svarbu rasti pasaulinio lygio sprendimus ir Europos Sąjungai gali tekti imtis vadovaujančio vaidmens juos siūlant. Taip ir turėtų būti. ES negali įgyvendinti nuostatų, kurios gerokai skirtųsi nuo kitur paplitusios praktikos.

1.5 EESRK pritaria esminiams siūlomiems principams dėl atlyginimų nustatymo politikos formavimo ir įgyvendinimo. Jeigu kai kurie šie principai būtų buvę įgyvendinti prieš krizę, daugelio skandalingų ir pasipiktinimą keliančių išmokų būtų buvę išvengta.

1.6 Daugelyje pramonės sektorių premijos vadovams absoliučia verte nurodomos kaip didžiausias procentas nuo atlyginimų. EESRK laikosi nuomonės, kad bankininkystės sektorius turėtų taikyti panašias koncepcijas savo kintamojo atlyginimo sistemoms, kadangi, atsižvelgiant į bankininkų darbą, jokie argumentai nepateisina tokios nevaržomos atlyginimų sistemos. Todėl EESRK pritaria reikalavimui pagrindinėse kredito įstaigose ir investicinėse įmonėse (CIIF) įsteigti atlyginimų nustatymo komitetus.

1.7 EESRK pripažįsta, kad direktyvoje daugiau dėmesio skiriama atlyginimų struktūrai, negu jų dydžiui. Vis dėlto EESRK turi pabrėžti, kad nerimauja dėl šių atlyginimų dydžių. Komitetas tikisi, kad bus priimti nauji reikalavimai tiek dėl kapitalo, tiek dėl atlyginimų politikos pradžios analizės ir siūlomų atlyginimų planų, kurie ribos praeityje mokėtus pernelyg didelius atlyginimus. EESRK pripažįsta, kad ES neturi galių reguliuoti pačių atlyginimų dydžio.

1.8 EESRK su džiaugsmu pažymi, kad nuostatos dėl atlyginimų nepažeidžia Sutarties 137 straipsnio 5 punkto nuostatų, nacionalinių sutarčių bendrųjų principų ir darbo teisės bei socialinių partnerių teisių, kai jos taikytinos, kolektyvinėse derybose.

1.9 EESRK visiškai pritaria šioje direktyvoje siūlomam didesniams kapitalo reikalavimams. Tai visų pirma apima:

— nuostatas dėl kapitalo poreikio turtui, kurį bankai yra įtraukę į prekybos knygą trumpalaikiam perpardavimui, padidinimo,

— kapitalo poreikio sudėtingam pakeitimui vertybiniais popieriais ir bankinėje, ir prekybos knygose, padidinimą.

1.10 Komitetas pažymi, kad pasiūlyme nebeįtrauktas griežtesnės priežiūros procesas, taikomas labai sudėtingam pakartotiniams pakeitimams vertybiniais popieriais. Vis dėlto EESRK norėtų tikėtis, kad priežiūros institucijos bus atidžios šiuo klausimu ir pažymi, kad jos gali taikyti daugybę korekcinį priemonių.

1.11 EESRK požiūriui įtakos turėjo informacija, paskelbta ⁽²⁾ po JAV vertybinių popierių ir biržos komisijos (SEC) tyrimo dėl būsto hipotekiniais kreditais užtikrintų vertybinių popierių, skoliniais įsipareigojimais užtikrintų vertybinių popierių bei kito panašaus turto vertės kritimo. Kredito reitingų agentūros (CRA) iš dalies kaltos dėl neatsakingo šio „toksiško“ turto sukūrimo, išsivysčiusioms šalims kainavusio šimtus milijardų dolerių. Investiciniai bankai kalti dėl to, kad padėjo CRA ir bendrininkavo su jomis, tuo tarpu dauguma bankų nesuvokė su šių vertybinių popierių laikymu susijusios rizikos. Larosiere grupė pastebėjo, jog labai svarbu, kad šiuos reguliavimo pokyčius (dėl CRA) papildytų geriau investuotojų atliekamas deramas patikrinimas ir geresni jų sprendimai, taip pat geresnė priežiūra. Savo nuomonėje dėl Kredito reitingų agentūrų EESRK pritarė šiai rekomendacijai, o dabar pritaria šiai siūlomai direktyvai, kadangi ji įpareigoja bankus ir priežiūros institucijas būtent taip ir elgtis.

1.12 Direktyvos I priedo 4 punkte pateikiami nauji ir išplėsti informacijos atskleidimo reikalavimai. EESRK jiems pritaria. Jeigu jie būtų buvę parengti prieš krizę, būtų buvę galima išvengti daugelio kilusių problemų. EESRK taip pat palankiai vertina II priede skiriamą dėmesį likvidumui ir įvykių rizikai. Negavęs techninės nuostatų analizės, EESRK sulaukė Komisijos patikinimo, kad šios priemonės padės išvengti rinkų likvidumo krizės, kuri yra bankų krizės pagrindas.

1.13 EESRK supranta, jog siekiama, kad likvidumo problemos įmonių lygiu būtų sprendžiamos kitoje kapitalo poreikių direktyvoje (CRD4). Dėl krizės dabar tai bus pagrindinis reikalavimas.

1.14 EESRK atkreipia dėmesį, kad direktyvos projekte nesprenžiamas specialios paskirties nebalansinių priemonių klausimas, kuris keliamas 2009 m. liepos mėn. Komisijos direktyvoje 2009/83/EB. Kapitalo poreikių direktyvos 95 straipsnyje jau numatyta, kad bankas turi įvertinti kapitalo poreikį savo sukurtam turtui, nebent jis įgyja „didelės rizikos perdavimą“. Liepos mėn. direktyva šios nuostatos aiškinimą sugriežtina dviem svarbiais būdais. Jeigu šis aiškinimas būtų buvęs pateiktas prieš krizę, nebalansinių priemonių poveikis krizei būtų buvęs daug mažesnis.

⁽²⁾ OL C 277, 2009 11 17, p. 117.

1.15 EESRK susirūpinęs, kad paskolos vartotojams buvo teikiamos neapdairiai; tai labai prisidėjo prie krizės. Komunikate dėl mažmeninių investicinių produktų paketų (PRIP) ⁽³⁾ ši problema sprendžiama ir siekiama sureguliuoti pardavimų sąlygas, visų pirma interesų konfliktų, išylančių šiame procese, kontrolę. Tai grindžiama sąlygomis, kurias nustato finansinių priemonių rinkų direktyva 2004/39/EB.

1.16 Informacijos atskleidimas yra būtina sąlyga finansų rinkoms atkurti. EESRK džiaugiasi, kad siūlomas informacijos atskleidimo mastas ir suinteresuotiesiems subjektams sudarytos sąlygos su ja susipažinti yra pakankamos dirbti su tam tikra institucija. Siūlomoje direktyvoje reikalaujamas informacijos atskleidimas turi būti suprantamas pagal Kapitalo poreikių direktyvos 2006/48/EB 147 straipsnį, kuris nurodo kredito įstaigoms skelbti atskleisti reikalingą informaciją.

1.17 2009 m. lapkričio mėn. bankų HSBC ir *Standard Chartered Bank* vadovai išreiškė susirūpinimą, kad reguliavimo institucijų siūlomi kapitalo reikalavimai yra pernelyg dideli ir žalingi, todėl jie gali stabdyti ekonomikos atsigavimą ir vystymąsi. Buvo galima tikėtis tokio bankų požiūrio, bet šie bankai yra neeiliniai. Nė vienas jų negauna vyriausybės paramos. *Standard Chartered* vadovai iš tikrųjų padėjo sukurti paramos JK bankams mechanizmą. EESRK ragina Komisiją užtikrinti, kad atliekant deramą patikrinimą ir tinkamai kontroliuojant riziką, siūlomi kapitalo reikalavimai būtų proporcingi rizikai. EESRK laikosi nuomonės, kad Komisija turėtų atlikti analizę, kad būtų galima sužinoti įvairių šiuo metu svarstomų pasiūlymų poveikį ne tik bankų valdomam kapitalui, bet ir ekonomikos augimui, darbo vietų kūrimui ir apskritai atsigavimui. Komiteto nuomone, šios direktyvos įgyvendinimo data (2011 m. sausio 1 d.) turėtų priklausyti nuo tokio įvertinimo.

1.18 EESRK mano, kad Komisija turėtų atlikti analizę sužinoti šiuo metu svarstomos direktyvos projekto poveikį ne tik bankų valdomam kapitalui, bet ir ekonomikos augimui, darbo vietų kūrimui ir atsigavimui apskritai.

2. Įžanga

2.1 Trumpas bankininkystės sistemos krizės paaiškinimas suteiks direktyvai perspektyvą. Tolesnių perspektyvų dėl krizės pateikiama Jungtinės Karalystės finansinių paslaugų tarnybos vadovo lordo A. Turner pranešime ⁽⁴⁾.

2.2 Mažmeninių bankų veikla grindžiama ilgalaikių paskolų remiantis trumpalaikiais indėliais teikimu. Tai vadinama brandžia transformacija ir yra gana rizikinga. Jeigu visi indėlininkai nuspręstų atsiimti pinigus, bankui pritrūktų likvidaus turto. Taip pat ir tuo atveju, jeigu paskolų gavėjai nevykdytų savo įsipareigojimų, banko kapitalas sumažėtų ir iškiltų nemokumo pavojus. Norėdami nuo to apsisaugoti mažmeniniai bankai balanse turi likvidaus

turto atsargas ir sudaro paramos sutartis su kitais bankais, o centrinis bankas gali būti paskolų teikėju kraštutiniu atveju. Bankų veiklos reguliavimo nuostatose numatytas kapitalo dydis, būtinas apsaugoti banko įsipareigojimus, jeigu paskolų gavėjai nevykdytų įsipareigojimų.

2.3 Bankai ir patys prekiauja. Šiai paskirčiai jie turi kapitalą. Šios kapitalo atsargos paprastai būna nedidelės, kadangi tikimasi, kad galimi prekybos knygos nuostoliai bus maži, nes parduodamas turtas yra lengvai realizuojamas. Prekybos knygai skirtas kapitalas skaičiuojamas pagal rizikos vertės (*angl.* VaR) metodiką. Bankai taip pat sukūrė specialios paskirties nebalansines struktūras (*angl.* *special purpose trading vehicles*, SPV). Šios struktūros darė didelį svėro poveikį ir buvo potencialiai rizikingos, bet reguliavimo institucijos jas laikė nepriklausomais subjektais, kadangi jos buvo nebalansinės. Vis dėlto, kilus krizei, didelė specialios paskirties nebalansinių struktūrų dalis buvo grąžinta į banko balansą dėl reputacijos, nors joms nebuvo sukurta jokių kapitalo atsargų.

2.4 Valdžios institucijos atliko svarbų vaidmenį plintant bankų krizei. Reguliavimo institucijos pritarė bankų valdomam kapitalui. Pinigų politiką vykdančios institucijos, išskyrus ECB, pernelyg ilgai buvo nustačiusios per žemas palūkanų normas. Net euro zonoje šios normos buvo pernelyg mažos kai kurių valstybių ekonomikai. Politiniu lygmeniu JAV vyriausybė privertė bankus imtis priemonių dėl nepatikimiems klientams išduotų rizikingų būsto paskolų. Vakarų šalyse taupymo koeficientas sumažėjo, skolinimosi augimo finansavimas atiteko Azijai. Šie veiksniai paskatino rizikingą bankininkystę.

2.5 Bankai teikė rizikingas būsto paskolas, vėliau formavo paketus ir juos pardavinėjo. Ši veikla paplito ir už JAV ribų. Kredito reitingų agentūroms padedant, šie paketai buvo skaidomi į segmentus, kurių kredito reitingai buvo skirtingi ir už daugumą jų buvo gaunamos daug didesnės palūkanos, nei už nerizikingas investicijas. Tada pakartotinis pakeitimas vertybiniais popieriais buvusias skolas taip pakeitė, kad buvo neįmanoma atsekti, su kuriais vertybiniais popieriais jos susietos. Daug paskolų vertybinių popierių su skirtingomis santrumpomis galiausiai tapo pagrindine savo nuosavo kapitalo prekybos knygu ir specialios paskirties priemonių prekybos dalimi. Didelė dėl šios koncentracijos susidariusi rizika nebuvo pripažinta.

2.6 Paskolų vertybinių popierių atsiradimas ir platinimas prilygo potvyniui. Kaip parodė lordas A. Turner, „kazino“ ekonomikoje sandorių užmojis ir mastas užgožė realiosios ekonomikos ekonominės veiklos mastus. Negana to, bankai nustojo remtis indėliais ir finansavo savo paskolas labai trumpam laikotarpiui skolinamiesi didmeninėse pinigų rinkose. Brandi transformacija tapo nekontroliuojama. Tada Federalinis rezervų bankas ėmė kelti palūkanų normas ir „kazino“ užsidarė.

⁽³⁾ COM(2009) 204 galutinis.

⁽⁴⁾ *The Turner Review*, Jungtinės Karalystės finansinių paslaugų tarnyba, 2009 m. kovo mėn.

2.7 Rizikingų būsto paskolų gavėjai nebegalėjo vykdyti išpareigojimų. Reitingų agentūros ėmė sparčiai mažinti paskolų vertybinių popierių reitingus. Bankai visame pasaulyje stengėsi parduoti šiuos aktyvus ir tai lėmė sistemos žlugimą. Kainos staiga krito. Nėliko galimybių parduoti, o tuo pačiu ir likvidumo. Bankai nežinojo kitų bankų padėties, tad pasitikėjimas dingo ir tarpbankinė prekyba didmeninėse rinkose sustojo. Dėl likvidumo stygiaus kilo problemų visų rūšių bankams. *Lehman Brothers* bankui buvo leista bankrutuoti, tuo tarpu kitiems JAV bei kitų šalių bankams išsilaikyti prireikė didelės vyriausybės pagalbos.

2.8 Atlygio sistemomis buvo stengiamasi skatinti kredito įstai-gas imtis rizikos. Visais lygmenimis paskatomis susikoncentruota į trumpalaikį pelną, neatsižvelgiant į ilgalaikę riziką. Tarpbankinės prekybos spiralė sukūrė dirbtinę ekonomiką, atitrūkusią nuo realiosios ekonomikos. Joje atlyginimai nebeatitiko realaus pasaulio normų. Paskolų portfelio kokybė dramatiškai pablogėjo. Prekybininkai ir kiti ekonominės veiklos vykdytojai pajuto panašų trumpalaikį spaudimą. Kai kuriais atvejais su privačiais asmenimis dirbančių mažmeninių bankų darbuotojams buvo taikomos tokios paskatos, kad jie kredito korteles ir būsto paskolas išduo-davo abejotino mokumo klientams.

2.9 Reguliavimo reformos turi remtis įgyta patirtimi. Būtina radikaliai pagerinti bankų balanso atsargų kiekį ir kokybę. Iš esmės reikėtų didinti prekybos knygos kapitalą, o rizikos vertės formulę – pataisyti. Kapitalo skaičiavimai turi tapti anticiklinio pobūdžio. Rizika turi būti vertinama atsargiau. Brandžiai transformacijai reikalingo likvidumo rizika turi būti įvertinta, kadangi krizės laikotarpiu likvidumas mažėjo ir dėl paklausos trūkumo, ir dėl didmeninių rinkų sąstingio.

2.10 Reguliavimo reformų nepakaks. Svarbiausia dabar – rinkos mechanizmai ir kuo didesnis suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas. Pagrindinė problema – skaidrumo stoka. Tikrasis banko paskolų, turto, rezervų ir rizikos pobūdis turi būti viešai žinomas. Šis skaidrumas leis paskolų davėjams, paskolų gavėjams, suinteresuotiesiems subjektams, direktoriams ir analitikams tinkamai dirbti rinkoje.

2.11 Valdžios institucijų nesėkmės politikos, pinigų ir reguliavimo srityse turi būti ištaisytos, kad bankai galėtų grįžti prie atsargios bankininkystės ir reikalauti atsargumo iš savo klientų. Kai kuriose valstybėse narėse mažmeninius klientus būtina saugoti nuo kredito įstaigų neatsargiai teikiamų paskolų.

2.12 Reikia gerinti įmonių valdymą. Rizikos valdymui ir bendrai priežiūrai reikalinga visiškai nauja perspektyva. Atlygis turi būti nustatomi atsižvelgiant į ilgalaikę perspektyvą. Atlygis turėtų

padėti rizikos valdymui, o ne kenkti jam bei atitikti ilgalaikius akcininkų ir suinteresuotųjų subjektų interesus. Visų darbuotojų, kurių profesinė veikla gali daryti esminį poveikį banko rizikingumui, atlygiai turi būti nustatomi atsižvelgiant į šį poveikį.

2.13 Bankų krizė atskleidė mažmeninių ir investicinių bankų veiklos sujungimo į vieną instituciją problemą. Atrodo, kad didesnei institucijai lengviau nesubankrutuoti. Dažnai veiklos sujungimas būna prasmingas, kadangi dauguma investicinių bankų teikia paslaugas tiek privatiems klientams, tiek įmonėms. Pagrindinis klausimas – numanoma ir dažnai aiškiai būtina garantija, kurią valstybė suteikia mažmeniniams indėlininkams. Taip investicinėje bankininkystėje atsiranda moralinis pavojus ir gali paskatinti imtis pernelyg didelės rizikos. Po 1929 m. krachio Glass-Steagall aktu JAV investiciniai bankai atskirti nuo mažmeninių bankų instituciniu lygiu. Šis atskyrimas panaikintas 1999 m. dėl susidariusio didelio veiklos dubliavimosi. Norint išvengti abiejų veiklos sričių atskyrimo, pavyzdžiui, nauju Glass-Steagall aktu, reikėtų sugriežtinti kapitalo reikalavimų režimą, kad būtų išvengta pavojaus, jog investiciniai bankai sužlugdys mažmeninius bankus.

3. Svarbiausios Komisijos direktyvos nuostatos

Po Pitsburge įvykusio susitikimo pakeistas ir EESRK svarbus direktyvos tekstas paryškintas *kursyvu*.

3.1 Pernelyg didelė ir neatsargi bankų sektoriaus prisiimta rizika prisidėjo prie pavienių finansų įstaigų žlugimo ir sisteminių problemų atsiradimo valstybėse narėse ir pasaulyje. Priežiūros institucijos ir reguliavimo institucijos, įskaitant G20 ir Europos bankininkystės priežiūros institucijų komitetą, sutinka, kad prie to labai prisidėjo netinkamos kai kurių finansų įstaigų atlyginimų struktūros. *Todėl tarptautiniu lygiu sutarti ir patvirtinti Finansinio stabilumo tarybos nustatyti principai ir standartai yra labai svarbūs.*

3.2 Siekiant spręsti problemas, susijusias su galimai nepalankiu prastai suformuotų atlyginimų struktūrų poveikiu, turėtų būti papildyti aiškiu kredito įstaigų ir investicinių įmonių įpareigojimu formuoti ir vykdyti atlyginimų nustatymo politiką ir praktiką, kuri derėtų su veiksmingu rizikos valdymu.

3.3 Svarbu, kad naujas įpareigojimas, susijęs su atlyginimų nustatymo politika ir praktika, būtų įgyvendinamas nuosekliai. Todėl reikėtų patikslinti pagrindinius atlyginimų nustatymo principus siekiant užtikrinti, kad atlyginimų struktūra nebūtų skatinama prisiimti per didelę riziką ir kad ji derėtų su įstaigai priimtina rizika, taip pat įstaigos vertybėmis ir ilgalaikiais interesais.

3.4 Pateikiama keletas pagrindinių principų:

- atlyginimų nustatymo politika dera su patikimu ir veiksmingu rizikos valdymu ir skatina tokią valdymą, bet neskatina priimti rizikos, kuri viršytų kredito įstaigos toleruojamos rizikos lygį,
- atlyginimų nustatymo politika atitinka kredito įstaigos verslo strategiją, tikslus, vertybes ir ilgalaikius interesus,
- veiklos rezultatų vertinimas yra daugiamecis siekiant užtikrinti, kad vertinimas būtų grindžiamas ilgesnio laikotarpio veiklos rezultatais ir kad faktinis veiklos rezultatais pagrįsto atlyginimo išmokėjimas būtų išskirstytas per laikotarpį, kuriuo atsižvelgiama į įmonės pagrindinį veiklos ciklą ir jos verslo riziką,
- su ankstyvu sutarties nutraukimu susijusios išmokos nustatomos atsižvelgiant į veiklos rezultatus, pasiektus per tam tikrą laiką, ir taip, kad jomis nebūtų atlyginama už prastus rezultatus,
- *garantuotas kintamasis atlygis yra išimtinis, mokamas tik priimančiam naujus darbuotojus ir tik pirmaisiais darbo metais,*
- *ne mažiau kaip 50 proc. kintamojo atlygio turėtų būti mokama akcijomis arba kitomis tinkamomis nepiniginėmis priemonėmis, kurios turėtų būti numatytos atitinkamoje išsaugojimo politikoje,*
- didelės premijos didžiosios dalies mokėjimas atidedamas tam tikram laikotarpiui ir siejamas su būsimais įmonės veiklos rezultatais, *ne mažiau kaip 40 proc. (arba 60 proc. vadovų atveju) mokėjimų turi būti atidedama ne trumpesniame kaip 3 metų laikotarpiui ir mokama proporcingai dalimis,*
- *kintamasis atlyginimas, įskaitant atidėtą dalį, išmokamas arba skiriamas tik tuo atveju, jeigu jis yra tvarus atsižvelgiant į įstaigos finansinę padėtį.*

3.5 „Svarbios“ kredito įstaigos ir investicinės įmonės turi steigti atlyginimų nustatymo komitetus. „Svarbios“ kredito įstaigos ir investicinės įmonės nustatomos pagal jų dydį, vidaus struktūrą ir veiklos pobūdį, mastą ir sudėtingumą.

3.6 Kompetentingos valdžios institucijos taip pat turėtų būti įgaliotos taikyti finansines ar nefinansines priemones arba nuobaudas už reikalavimų nesilaikymą vykdyti tokią atlyginimų politiką, kuri suderinama su patikimu ir veiksmingu rizikos valdymu. Šios priemonės ir nuobaudos turėtų būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.

3.7 Siekiant skatinti priežiūros konvergenciją vertinant atlyginimų nustatymo politiką ir praktiką, Europos bankininkystės priežiūros institucijų komitetas turėtų užtikrinti, kad būtų parengtos patikimos bankų sektoriaus atlyginimų nustatymo politikos gairės.

3.8 Kadangi dėl prastai suformuotos atlyginimų nustatymo politikos ir paskatų schemos rizika, su kuria susiduria kredito įstaigos ir investicinės įmonės, gali padidėti iki nepriimtino lygio, kompetentingos institucijos susijusiems subjektams turėtų taikyti kokybines ir kiekybines priemones. Kokybinės priemonės apima reikalavimą, kad kredito įstaigos ar investicinės įmonės sumažintų jų veiklai, įskaitant atlyginimų struktūras, būdingą riziką. Kiekybinės priemonės apima reikalavimą turėti papildomų nuosavų lėšų.

3.9 Siekiant užtikrinti pakankamą atlyginimų struktūros ir susijusios rizikos skaidrumą rinkoje, kredito įstaigos ir investicinės įmonės turėtų atskleisti informaciją apie savo atlyginimų nustatymo tiems darbuotojams, kurių profesinė veikla gali turėti esminį poveikį įstaigos rizikos pobūdžiui, politiką ir praktiką.

3.10 Pakeitimo vertybiniais popieriais, kuriuo pakeičiamas kitas pakeitimas vertybiniais popieriais ir kuris kelia didesnę kredito riziką nei įprastas pakeitimas vertybiniais popieriais ir aiškiai atbaido kredito įstaigas ir investicines įmones nuo investavimo į labai sudėtingą ir rizikingą pakeitimą vertybiniais popieriais, kapitalas turėtų būti apskaičiuojamas atskirai.

3.11 Pakartotinis pakeitimas vertybiniais popieriais skirtas pakeisti vidutinės rizikos pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas naujais vertybiniais popieriais. Reitingų agentūros ir rinkos dalyviai tokį pakeitimą paprastai laikė maža kredito rizika. Tačiau, atsižvelgiant į jo sudėtingumą ir jautrumą koreliuotiems nuostoliams, toks pakartotinis pakeitimas vertybiniais popieriais kelia didesnę riziką nei paprastas pakeitimas vertybiniais popieriais. Todėl šiame pasiūlyme pateikiamas kapitalo poreikių, kurie yra didesni negu to paties reitingo paprasto pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų atveju, rinkinys.

3.12 Atsižvelgiant į prastus pastarojo laiko rezultatus, reikėtų sugriežtinti vidaus modelių, taikomų apskaičiuojant rinkos rizikos kapitalo poreikį, standartus. Visų pirma reikėtų užtikrinti, kad jie apimtų visą riziką, atsižvelgiant į kredito riziką prekybos knygoje. Be to, kapitalo mokesčiai turėtų apimti komponentą, kuris nepalankiomis sąlygomis galėtų padidinti kapitalo reikalavimus, atsižvelgiant į blogėjančias rinkos sąlygas, ir sumažintų prociklikumo galimybę.

3.13 Nepažeidžiant atskleidimo, kurio aiškiai reikalaujama šioje direktyvoje, atskleidimo reikalavimų tikslas turėtų būti suteikti rinkos dalyviams tikslios ir išsamios informacijos apie pavienių įstaigų rizikingumą. Todėl turėtų būti reikalaujama, kad įstaigos atskleistų papildomos informacijos, kuri aiškiai nenurodyta šioje direktyvoje, jei to prireiktų šiam tikslui pasiekti.

3.14 Pakeitimo vertybiniais popieriais srityje įstaigoms taikomi atskleidimo reikalavimai turėtų būti labai sugriežtinti. Visų pirma reikėtų atsižvelgti į pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų prekybos knygoje riziką.

2010 m. sausio 20 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Mario SEPI